

Početna stranica>Zakonodavstvo i sudska praksa>Nacionalno zakonodavstvo

Nationale wetgeving

Poljska

Op deze pagina vindt u informatie over het rechtssysteem in Polen.

Polen is een republiek met een democratische regeringsvorm. De wetgevende macht berust bij het parlement, dat bestaat uit het lagerhuis, de **Sejm** en het hogerhuis, de **senaat**. De uitvoerende macht berust bij de **president van de Republiek Polen (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej)** en de **raad van ministers (Rada Ministrów)**. De rechterlijke macht berust bij de hoven en rechtbanken.

Het Poolse rechtssysteem is gebaseerd op het Europees continentaal rechtssysteem (in de **traditie van het "droit civil"**). De gewone rechtbanken in Polen zijn de **hoven van beroep (sądy apelacyjne)**, de **regionale rechtbanken (okręg)(sądy okręgowe)** en de **districtsrechtbanken (rejon)(sady rejonowe)**. Ze zijn bevoegd voor de behandeling van strafzaken, civiele zaken, zaken van familie- en voogdijrecht, arbeidsrecht en socialeverzekeringsrecht.

De **bestuursrechtspraak** valt onder het Administratief Hooggerechtshof (Naczelny Sąd Administracyjny), dat toezicht houdt op het openbaar bestuur.

Het **hooggerechtshof** (Sąd Najwyższy) is het hoogste centrale rechterlijke orgaan in de Republiek Polen, en daarmee de hoogste rechtsprekende instantie.

De belangrijkste taken waarmee het hooggerechtshof is belast, zijn de rechtspraak in Polen (samen met de gewone, administratieve en militaire rechtbanken), het overwegen van cassatie als een vorm van buitengewoon beroep en het aannemen van resoluties betreffende de uitlegging van het recht.

Het **constitutioneel hof** (Trybunał Konstytucyjny) is een orgaan van de rechterlijke macht. Het is bevoegd te beslissen over:

Het al dan niet in overeenstemming zijn van een vastgestelde wet met de grondwet

Geschillen over bevoegdheid tussen de organen van de centrale overheid

Het al dan niet in overeenstemming zijn van de doelstellingen en activiteiten van politieke partijen met de grondwet

Door burgers ingediende klachten over grondrechtenschending

De Engelse versie van de Wet inzake het constitutioneel hof en andere wetten die daarmee verband houden, is te vinden op de webpagina van het **constitutioneel hof van Polen**.

Rechtsbronnen

De bronnen van het Poolse recht zijn de grondwet, wetgeving, geratificeerde internationale verdragen en verordeningen. De grondwet wordt als de belangrijkste bron van Pools recht beschouwd. Deze bevat informatie over het Poolse rechtssysteem, de institutionele organisatie, het gerechtelijk apparaat en de lokale autoriteiten. Daarnaast voorziet de grondwet in politieke vrijheden en rechten. De op dit moment bindende grondwet is in 1997 aangenomen. De tekst van de Poolse grondwet is te raadplegen op de website van het **lagerhuis van het Poolse parlement (Sejm)** in de talen Pools, Engels, Duits, Frans en Russisch.

Soorten rechtsinstrumenten - beschrijving

Wetten (ustawy) zijn algemeen verbindende instrumenten die in belangrijke kwesties voorzien. Iedere kwestie kan het onderwerp van een wet zijn. In sommige gevallen legt de grondwet een verplichting op om een bepaalde kwestie in een wet te regelen, bijvoorbeeld een begroting of de rechtspositie van burgers.

Volgens de Poolse grondwet dienen sommige **internationale verdragen (umowy międzynarodowe)**, voorafgaand aan de ratificatie, eerst bekrachtigd te worden door een wet, die moet worden aangenomen door het parlement en ondertekend door de president. Hieronder vallen kwesties als bondgenootschappen, politieke of militaire verdragen, vrijheden, rechten en plichten van burgers, lidmaatschappen van internationale organisaties en andere kwesties die door de grondwet worden geregeld.

Verordeningen (rozporządzenia) worden uitgevaardigd door de lichamen die in de grondwet zijn aangewezen als bij de wet bevoegd.

De raad van ministers is bevoegd om **resoluties (uchwały)** van interne aard uit te brengen, die alleen bindend zijn voor de organisatorische eenheden die ondergeschikt zijn aan de instelling die de resolutie uitbrengt; ze kunnen geen rechtsgrondslag vormen voor beslissingen die burgers, rechtspersonen en andere staatsburgers betreffen.

De lokale autoriteiten en de lokale instanties van openbaar bestuur kunnen, op basis van bevoegdheid bij wet, **lagere regelgeving (akty prawa miejscowego)** uitvaardigen die geldt voor hun bestuurssterrein.

Normenhierarchie

De grondwet is de eerste bron van Pools recht. Andere normen binnen de hiërarchie van de Poolse grondwet zijn: geratificeerde internationale verdragen, verordeningen, richtlijnen en besluiten van de Europese Unie, wetten, beschikkingen en formele rechtshandelingen van lokale autoriteiten.

Institutioneel kader

Instellingen belast met de vaststelling van rechtsvoorschriften

De **wetgevende macht** wordt uitgeoefend door de Sejm en de senaat, de twee kamers van het **Poolse parlement**. Parlementsleden worden gekozen voor een **termijn van vier jaar**. Het recht om een wetsvoorstel in te dienen ligt bij het kabinet, de senaat, de president van de Republiek Polen en de raad van ministers. Daarnaast heeft een groep van **ten minste 100 000 burgers**, met stemrecht bij de verkiezingen voor de Sejm, ook het recht om een wetsvoorstel in te dienen.

De Sejm behandelt wetsvoorstellen in drie lezingen. Wanneer een wetsontwerp door de Sejm en de senaat is aangenomen, wordt het doorgezonden aan de president ter ondertekening. Alvorens het te ondertekenen kan de president een wetsontwerp doorsturen naar het constitutioneel hof om dit te laten toetsen op verenigbaarheid met de grondwet.

De raad van ministers zorgt voor de tenuitvoerlegging van **wetten**, vaardigt **verordeningen** uit, sluit **internationale verdragen die ratificatie vereisen**, en aanvaardt of verwerpt **andere internationale verdragen**.

Proces van wetgeving

Aanvang

Wetsvoorstellen kunnen worden ingediend door het kabinet, de senaat, de president van de republiek, de raad van ministers en een groep van ten minste 100 000 burgers met stemrecht bij de verkiezingen voor de Sejm.

In de meeste gevallen worden wetsvoorstellen door de raad van ministers of het kabinet ingediend.

Een wetsontwerp dient, vergezeld van een onderbouwing, ingediend te worden bij de **maarschalk van de Sejm (Marszałek Sejmu)**, die het doorstuurt naar de president van de republiek, de senaat en de voorzitter van de raad van ministers (de premier).

Bespreking

De Sejm behandelt wetsvoorstellen in drie lezingen. Wetsvoorstellen worden tevens onderzocht door de aangewezen commissies van de Sejm en de senaat.

Aanneming

Binnen 30 dagen na indiening van een wetsvoorstel dient de **senaat** het besluit te nemen het zonder amendementen aan te nemen, met amendementen aan te nemen of volledig te verwerpen. De **Sejm** kan de amendementen van de senaat alleen verwerpen met een absolute meerderheid van stemmen, bij aanwezigheid van ten minste de helft van het wettelijk aantal leden.

Bekendmaking

Na voltooiing van de procedure in de Sejm en de senaat, dient de maarschalk van de Sejm het aangenomen wetsontwerp ter ondertekening in te dienen bij de president. De president van de republiek dient een wetsontwerp binnen 21 dagen na indiening te ondertekenen en de publicatie ervan te gelasten in de Staatscourant van de Republiek Polen (Dziennik Ustaw). Veertien dagen na deze publicatie treedt de wet in werking. De datum van de **inwerkingtreding** kan echter ook in de tekst van een wetsontwerp zijn vastgesteld. Volgens het Poolse rechtssysteem kan een wetsontwerp alleen door een ander wetsontwerp worden ingetrokken. In de tekst van de wet dient de datum te worden opgenomen waarop deze zijn wet kracht verliest.

Juridische gegevensbanken

Op de website van de [Poolse juridische gegevensbank \(Sejm\)](#), zijn wetgevende teksten te vinden die teruggaan tot 1918, vergezeld van een lijst met de bijbehorende wetten.

De toegang tot de gegevensbank is **kosteloos**.

Laatste update: 01/02/2024

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.